

Tovorni promet: novi cestni predori bi vodili v slepo ulico



V Alpah vlada prometni kaos: najpomembnejše tranzitne osi za železniški promet so poleti zaprte. Združenja prevoznikov zahtevajo nove cestne predore. Rešitev prometne problematike pa je treba iskati drugje, so odločile alpske regije.

Pozno poleti bo čezalpski železniški promet zelo obremenjen ali celo blokiran. Povezave, ki so pomembne za tovorni promet, bodo namreč zaprte: na odseku Lötschberg-Simplon potekajo gradbena dela, pri Domodossoli bo od srede avgusta do septembra železniški promet prekinjen. Obnovitvena dela so tudi na Brennerju. Proga bo popolnoma zaprta za 50 dni, izvajanje storitev oprtnega sistema ROLA prekinjeno. Prek Gottharda, najpomembnejše tranzitne alpske poti, zaradi novega skalnega podora, ta je nazadnje poškodoval tudi avtocesto, tovorni vlaki predvidoma ne bodo vozili vsaj mesec dni.

Gotthard in Fréjus: prevozniki zahtevajo izgradnjo druge cevi

Vse to je torej razlog, da sta kanton Ticino in Švicarsko prevozniško združenje (Astag) vnovič izrazila zahtevo po takojšnji izgradnji druge cevi v cestnem predoru pod Gotthardom. Po naključju je ob istem času mednarodni odbor za nadzor varnosti v francosko-italijanskem predoru razglasil morebitno odprtje varnostnega predora pod Fréjusom za redni cestni promet. Ustreden projekt se že pripravlja. Po petih letih gradnje naj bi Fréjus začel bolj konkurirati montblanškemu predoru. Okoljevarstvene organizacije zdaj opozarjajo, da bi departma Savoja lahko letno prevozilo 600.000 dodatnih tovornjakov.

Kakor koli že: utemeljitev, ki se pogosto izkorišča za argument, da bi druga cev pomenila večjo varnost za voznike, je ovrgla študija, ki jo je pred kratkim objavil švicarski svetovalni center za preprečevanje nesreč in ki velja vsaj za območje Gottharda: "Že le za 3 odstotke večji obseg prometa po obeh ceveh oziroma 500 vozil dnevno bi spet izničilo vsa prizadevanja za večjo varnost, ki naj bi jo zagotavljala druga cev."

Alpske regije: okrepiti je treba politiko preusmeritve tovora s ceste na železnico

Povsem drugače kot prevozniki pa ta problem ocenjujejo alpske regije, ki so izpostavljene negativnim vplivom prometa, zato so se tudi izrekle za aktivno in ambiciozno politiko preusmerjanja prometa. V resoluciji, ki je bila sprejeta 31. maja v Lyonu, je zapisano, da mora železniški promet postati privlačnejši in učinkovitejši in da je treba uvesti alpsko tranzitno borzo oz. enakovreden sistem za trgovanje z emisijami. Tako naj bi se do leta 2030 za polovico zmanjšalo število tovornih vozil, ki vozijo čez brennerski prelaz. Danes avtocesto uporabljata dva milijona tovornih.

Viri in več informacij na: www.tt.com/%C3%9Cberblick/Politik (de), www.nzz.ch/aktuell/panorama (de), www.regione.piemonte.it/notizie (it), www3.lastampa.it/torino/sezioni/cronaca (it), www.imonitraf.org/DesktopModules (de/fr/it), www.bfu.ch/German/medien/Positionspapiere/PP (de)

Vsebina

[Tovorni promet: novi cestni predori bi vodili v slepo ulico](#)

[Bolzano in Alpska konvencija: dvoličnost interesov?](#)

[Sodelovanje namesto komolčarstva](#)

[Na Alpskem tednu tudi predstavniki mladih](#)

[Prihodnost za hribovsko kmetijstvo](#)

[Rambach: vodna energija ali biosfera?](#)

[Alpsko mesto leta 2013 je Lecco](#)

[Poleti hladno, pozimi toplo](#)

[Konferenca Rio+20](#)

[Prireditve](#)

[Saj ni res, pa je!](#)

Bolzano in Alpska konvencija: dvoletnost interesov?



Letališče v Bolzanu: Flavio Ruffini, direktor oddelka za okolje pri Pokrajini Bolzano, je razočaran, ker prometni protokol zaradi pritiskov določenih interesnih skupin ni bil ratificiran.

Pokrajina Bolzano je prepričana, da je Rim protokole Alpske konvencije ratificiral prepozno in da je nesprejetje prometnega protokola veliko razočaranje, po drugi strani pa je sprejela sklep o širitvi letališča v Bolzanu! V pokrajini Bolzano se pritožujejo, da je Italija ratificirala samo osem od skupaj devetih protokolov Alpske konvencije. Dejstvo, da Italija ni podpisala ravno prometnega protokola, ki je za Južno Tirolsko kot tranzitno deželo najpomembnejši, je zagotovo pustilo grenak priokus. Protokol namreč predvideva, da se nove čezalpske cestne povezave ne bodo gradile in da se bodo obremenitve okolja zaradi onesnaževal zmanjšale. "Ukrepi, ki jih predvideva protokol, so zavezujoči!" je že pred leti opozarjal deželni glavar Luis Durnwalder. A v prometnem protokolu je jasno zapisano tudi to, da pogodbenice ne bodo širile zmogljivosti svojih letališč in da bodo zmanjševale obremenitve okolja, ki jih povzroča letalski promet.

Pokrajina Bolzano je tako pred kratkim sprejela odločitev o širitvi zmogljivosti domačega letališča. Stroški za projekt bodo znašali 24 mio. evrov. V CIPRI Južna Tirolska so izračunali, da naj bi v prihodnje prepeljali do 250.000 potnikov letno, dnevno pa naj bi pristalo oz. vzletelo do 14 letal. Doslej je bila zmogljivost letališča komajda 50.000 potnikov letno in šest vzletov in pristankov dnevno. Pa ne gre za to, da v bližnji okolici ne bi bilo nobenega drugega letališča oziroma da bi Južni Tirolci na vsak način hoteli imeti svoje letališče. Od prve širitve leta 1997 se je namreč število letov povečevalo le zaradi javnih subvencij. Samo med januarjem in aprilom 2012 se je v primerjavi z letom poprej število potnikov zmanjšalo kar za 40 odstotkov! Italijanski minister za promet Corrado Passera namerava letališče zapreti, če bo to v svojem poslovanju v naslednjem triletnem obdobju še naprej izkazovalo primanjkljaj.

Ali ima potemtakem pokrajina Bolzano dvojna merila? Alpska konvencija pač ne more biti "samopostrežna trgovina" - je namreč pomemben instrument, ki ureja sodelovanje med alpskimi državami v korist vseh prebivalcev tega območja, torej tudi rastlin in živali. Bolzano bi moral uveljaviti celovito prometno politiko, ki bi bila usklajena z vsemi načini prevoza, kot to predvideva Alpska konvencija. Obsežna širitev zmogljivosti letališča tu zagotovo ne more imeti svojega mesta.

Viri in več informacij na: www.suedtirolnews.it/d/artikel/2012/06/11 (de), www.provinz.bz.it/lpa/285.asp?aktuelles (de), www.provinz.bz.it/lpa/service/news (de), www.umwelt.bz.it/presse (de), www.umwelt.bz.it/presse/flugplatz-bozen (de)

Novice iz CIPRE

Sodelovanje namesto komolčarstva



Governance lahko zaživi z ljudmi, ki si prizadevajo za ohranjanje in skladen razvoj njihovega okolja.

Ko želijo vsi soddločati, je pravi čas za governance. CIPRA se je v zadnji številki revije Alpe na odru odločili raziskati, kaj se skriva za tem izrazom in kaj je mogoče doseči s tem procesom. Danes ljudje ne dopuščajo več, da bi jih "upravljali" drugi: želijo sodelovati in soddločati. Politika in uprava sta že spoznali, da tradicionalni procesi odločanja ne bodo več pripeljali k zastavljenemu cilju. Pri magični besedi "governance" gre za emancipacijske procese v civilni družbi, za nove poti vseh vrst. "Governance" je nujnost, ki od političnih oblasti in uprave zahteva socialno kompetenco, od vseh udeležencev pa predvsem zaupanje.

Najnovejša številka revije Alpe na odru s podnaslovom "Zgodi se volja naša - kako odločitve s kakovostnim vodenjem postanejo trajnostne" predstavlja posamezne primere t. i. "governance", obravnava nove pristope ter se zavzema za sodelovanje

in odprtost namesto brezobzirnega komolčarstva. Pogum pri ubiranju novih poti ponazarjajo primeri dobre prakse, kot so denimo švicarski parki ali projekt o energetski prihodnosti Vorarlberga, ki prispevajo tudi h krepitvi zaupanja in so obenem dokaz, da je "governance" lahko uspešen proces. Za CIPRO, vsealpsko nevladno organizacijo, ki se zavzema za življenje v Alpah in med seboj povezuje ljudi, pomeni "governance" vsakdan ter zavezo k nadaljnjemu razvoju alpskega prostora in sosednjih območij v njegovi okolici. Revijo Alpe na odru lahko brezplačno naročite na www.cipra.org/sl/abo/alpe-na-odru ali international@cipra.org.

Na Alpskem tednu tudi predstavniki mladih



Mladinski parlament Alpske konvencije:
Trajnostni razvoj pomeni vključevanje
prihodnje generacije v oblikovanje razvoja Alp
kot življenjskega prostora!

Kot je že običaj, se bodo Alpskega tedna, ki letos poteka v Poschiavu, udeležili predstavniki politike, znanosti, nevladnih organizacij, poseben poudarek pa bo tokrat namenjen mladim. V nadaljevanju sledi kratek pregled programa. Na katerih virih gradijo ljudje v Alpah svojo prihodnost, so podnebne spremembe lahko razvojna priložnost - Alpski teden, ki bo letos potekal od 5. do 8. septembra 2012 v švicarskem Poschiavu, bo iskal odgovore na vprašanje, v kolikšni meri so Alpe sploh obnovljive. Obnovljivost Alp je v precejšnji meri odvisna od možnosti, ki jih ima mlada generacija za sooblikovanje prihodnjega razvoja Alp. CIPRA zato mladim iz šestih alpskih držav ponuja priložnost in ustrezna orodja, da sami predstavijo svoje vizije.

5. in 6. septembra bo v organizaciji CIPRE potekalo zasedanje na temo mladih, v okviru katerega bodo obravnavana vprašanja, kako naj organizacije mlade učinkoviteje vključijo v svoje dejavnosti in katere so ustrezne oblike za to. Mladi bodo tudi sami pokazali, kako bi bilo to mogoče uresničiti v praksi: svoje želje, vizije in zahteve, denimo tiste, ki so bile sprejete na letošnjem mladinskem parlamentu Alpske konvencije, bodo prikazali v gledaliških sekvencah in videospotih. Kulturni vrhunec pa bo skupni koncert mladih glasbenikov in invalidov iz alpskih mest leta, slovenske Idrije in francoskega Chambéryja. Premiera bo 7. septembra zvečer.

Vir in več informacij na: www.alpweek.org/2012/s/, www.cipra.org/de/netzwerke (de), www.ypac.eu (en)

Prihodnost za hribovsko kmetijstvo

Evropska unija se pogaja o uvedbi nove skupne kmetijske politike (SKP). Če bi se v praksi uveljavila zahteva Zveze za kmetijstvo in varstvo narave v alpskem prostoru, bi bilo posebne pozornosti deležno zlasti hribovsko kmetijstvo. Zveza je že predložila seznam svojih zahtev. Kmetje s hribovskih in gorskih območij so bili v dosedanjem sistemu, s katerim je Evropske unije spodbujala kmetijstvo, zapostavljeni. Delitev sredstev poteka glede na velikost površine, ne pa glede na delovno obremenitev. Da ima vse to seveda posledice za biotsko pestrost v Alpah, saj se obdelovanje območij z omejenimi možnostmi za kmetijsko dejavnost opušča, značilna kulturna pokrajina ter rastlinske in živalske vrste pa izginjajo, so prepričani v Zvezi za kmetijstvo in varstvo narave v alpskem prostoru, v katero je vključenih okoli 20 okoljevarstvenih in kmečkih združenj, predvsem iz nemško govorečega alpskega prostora.

Zveza zato zahteva, da skupna kmetijska politika, katere novo obdobje se bo začelo leta 2014, v večji meri upošteva interese gorskih in hribovskih kmetov, kajti le to bo pripomoglo k dolgoročnejšemu ohranjanju edinstvene alpske biotske raznovrstnosti. Med drugim bo treba subvencije vezati na storitve varstva narave, oblikovati spodbude za ohranjanje oblik rabe, ki so značilne za Alpe, in upoštevati višje delovne obremenitve na gorskih območjih.

Viri in več informacij na: www.euronatur.org/fileadmin/docs (de)

Rambach: vodna energija ali biosfera?

čista, neukročena voda, izjemna pestrost živalskega in rastlinskega sveta - vse to kaže na edinstvenost reke Rambach v dolini Münstertal. A interesi, ki se zgrinjajo nad reko, so različni: bo prevladala vodna energija, zavarovano območje ali turizem? O tem, ali se bosta Švica in Italija pri iskanju pravega odgovora odločili za skupno pot, bodo zdaj odločili volivci. Reka je dolga 24 kilometrov, teče skozi dve državi, ima dve imeni; prištevamo jo k maloštevilnim ekološko še neokrnjenim dolinskim vodotokom v Alpah. Na bregovih Roma oziroma Rambacha v Münstertalu uspevajo rastline, ki jim sicer grozi izumrtje, denimo nemški strojevec (*Myricaria germanica*). Reka je bila zato kot vzorčni primer vključena v vsealpski projekt Econnect, ki si je prizadeval okrepiti pomen vzpostavljanja ekoloških mrež. Rambach je ena zadnjih rek v eni od osrednjih alpskih dolin, kjer hidroelektrarne še niso zgradili. Za dolino Val Müstair je bil ravno to pravi argument za ustanovitev biosfernega rezervata.

Drugače pa so razmere za mejo na Južnem Tirolskem, kjer poteka razprava o proizvodnji električne energije na reki Rambach. Ker se s to idejo vsi ne strinjajo, se od jeseni 2011 najrazličnejše interesne skupine udeležujejo "rambaškega dialoga". Zadnji rezultat je analiza stroškov in koristi - scenarij za ustanovitev "čezmejnega biosfernega rezervata" se je tu še najbolje odrezal: zavarovano območje bi občutno povečalo kakovost življenja domačega prebivalstva, regija pa bi postala pomembna tudi v mednarodnem oziru. S tem povezano varstvo voda je na švicarski strani že danes nepogrešljiv del trajnostnega turističnega koncepta.

Zadnjo besedo, ali se bo tehtnica prevesila na stran vodne energije ali na stran trajnostne alternative, imajo zdaj prebivalci ob Rambachu. Občini sta skorajšnji referendum že napovedali.

Vir in več informacij: www.alpine-ecological-network.org/files (it), www.econnectproject.eu/cms/?q=news (en), <http://umweltvinschgau.wordpress.com/> (de)

Alpsko mesto leta 2013 je Lecco

Lecco, glavno mesto istoimenske pokrajine v Lombardiji, bo prihodnje leto postal alpsko mesto leta. Naziv bo mesto prejelo predvsem zaradi zgledne vloge, ki jo ima na področju ločevanja odpadkov in mobilnosti znotraj mestnega območja. Lecco za leto, v katerem bo nosilec tega laskavega naziva, pripravlja številne dejavnosti. Mesto, ki šteje okoli 50.000 prebivalcev in leži ob Comskem jezeru, je vzorna občina, ko govorimo o ločevanju odpadkov in uresničevanju mobilnosti. Člani žirije društva Alpsko mesto leta so zato v svojem poročilu z naklonjenostjo poudarili namero mesta Lecco, da želi okrepiti proces ozaveščanja svojih meščanov in meščank o skrbnejšem ravnanju z vodo kot naravnim virom, s tem pa tudi o zmanjševanju porabe pitne vode.

V Leccu bodo leta 2013 tudi izvedli reorganizacijo sistema javnega prevoza kakor tudi renaturacijo lokalnih vodotokov, katerih ekološka vrednost se bo tako povečala. Mesto in voda sta tudi sicer osrednji temi mednarodne konference, ki bo organizirana prihodnje leto in s katero se bo tudi uradno začelo leto, v katerem bo Lecco nosilec naziva Alpsko mesto leta.

Naziv Alpsko mesto leta pa ni prvo priznanje, ki ga je prejel Lecco. Italijanska okoljevarstvena organizacija Legambiente je namreč leta 2011 Lecco med glavnimi mesti lombardijske dežele razglasila za mesto, ki izvaja najboljšo prakso ločevanja odpadkov. V istem letu je Lecco prejel tudi nagrado Greenaward Coreco kot najuspešnejši kraj na področju recikliranja stekla v severni Italiji.

Naziv Alpsko mesto leta podeljuje od leta 1997 dalje mednarodna žirija tistim mestom na območju Alp, ki enakovredno, zgledno in povsem v skladu z zahtevami Alpske konvencije uresničujejo interese na področju gospodarstva, ekologije in socialnih zadev. Letošnje alpsko mesto leta je Annecy, glavno mesto francoske pokrajine Visoka Savoja.

Vir in več informacij: www.alpenstaedte.org/de/presse (d), www.alpenstaedte.org/de/aktuell/news/4600 (d)

Poleti hladno, pozimi toplo

Evropska direktiva o energetske učinkovitosti stavb začne veljati julija, od leta 2021 pa bodo morale biti stavbe skoraj energijsko samozadostne. Občinski center v Saint-Jean-d'Arveyju tem merilom ustreza že danes. Center, ki so ga zgradili iz domačega lesa, bodo odprli konec junija. Že Sokrat naj bi dejal, da je v idealni hiši pozimi toplo, poleti pa hladno. Da je to v današnjem času uresničljivo tudi brez uporabe klasičnih sistemov za ogrevanje, dokazuje občina Saint-Jean-d'Arvey, ki bo 23. junija 2012 odprla novi občinski center, v katerem bodo tudi otroški vrtec, knjižnica in magistrat. Objekt je nizkoenergijski in zgrajen iz lesa regionalnega izvora. Gre za prvo javno leseno stavbo na območju francoskih Alp, ki je pridobila certifikat o poreklu lesa (Bois des Alpes). Ta namreč potrjuje, da les, ki je bil uporabljen za gradnjo centra, prihaja izključno iz sonaravno oskrbovanih gozdov v francoskih Alpah. Sicer pa nameravajo v savojski občini, ki šteje okoli 1500 prebivalcev, iz domačega lesa zgraditi še 40 stanovanj, ki bodo prav tako izpolnjevala merila nizkoenergijske gradnje.

Najpozneje do leta 2021 bodo morale biti vse nove stavbe skoraj energijsko samozadostne, kar pomeni, da za zadovoljevanje potreb po energiji skoraj ne bodo potrebovale energije oziroma bo količina te energije zelo majhna. Znatno del potrebne električne energije in toplote bo moral biti proizveden iz obnovljivih virov. Od leta 2019 dalje bodo morale javne stavbe izpolnjevati visoko stopnjo energijske učinkovitosti s skoraj nično porabo energije. Tako določa prenovljena Direktiva Evropskega parlamenta in Sveta EU o energetske učinkovitosti stavb, ki bo v državah članicah začela veljati 9. julija 2012.

Vir in več informacij: <http://batimentboislocal.blogspot.com> (fr), <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ>, http://europa.eu/legislation_summaries/internal, www.territoiresforestiers-rhonealpes.eu (fr)

Konferenca Rio+20: politika gorskih območij tokrat na mednarodnem odru

Na konferenci Združenih narodov o trajnostnem razvoju v Riu bodo udeleženci prvič razpravljali o gorah. V ospredju bo nadaljnji razvoj upravljanja (governance) gorskih območij. V Riu bo od 20. do 22. junija potekal trajnostni vrh Rio+20. Resolucija, ki naj bi jo sprejelo 193 držav, vsebuje tudi krajše poglavje o gorskih območjih, v katerem mednarodna skupnost priznava pomen gora za trajnostni razvoj. Zapisana je tudi zahteva, da si bo treba za varstvo gorskega ekosistema prizadevati v večji meri, države pa bodo morale politiko, specifično za gorski svet, vključiti v svoje strategije trajnostnega razvoja.

Namen trajnostnega vrha je tudi utrditi sodelovanje držav, organizacij in gorskih območij, za kar je še posebno zainteresiran Stalni sekretariat Alpske konvencije. Države naj bi si med seboj izmenjale dosedanje izkušnje, okrepile obstoječe dogovore in začele uvajati nove oblike sodelovanja.

Na trajnostnem vrhu bo mogoče obiskati tudi paviljon na temo gora, ki ga med drugimi organizirata Peru in Švica. V paviljonu bo mogoče spoznati, kaj je trajnostna raba naravnih virov in katera je vloga, ki jo imajo gore za globalno družbo.

Viri in več informacij na: www.mountainpartnership.org/services (en), <http://pavilion.mtnforum.org/> (en), www.deza.admin.ch/de/Dossiers/Rio_20/Berge (de), www.mountainpartnership.org/publications (en), www.alpconv.org/sl/newsevents/press/default

Prireditve

Konferenca/kongres: **First contemporary challenges of International Environmental law Conference.** 28.6.2012 – 29.6.2012. Ljubljana, Pravna fakulteta Univerze v Ljubljani. Jezik: sl. Organizira: Univerza v Ljubljani, Pravna Fakulteta, Ljubljana/SI. [Več o tem »](#)

ALPINE POWER - Step by step together. 1.7.2012 – 10.10.2012. Alpe. Jezik: de, en, fr, it, sl. Organizira: CIPRA Internationale Alpenschutzkommission, Schaan/FL. [Več o tem »](#)

Adaptation Strategies for European Cities. 11.7.2012. Ancona (Italy). Jezik: en. Organizira: ICLEI European Secretariat, Freiburg/DE. [Več o tem »](#)

Konferenca/kongres: **Alpski Teden 2012.** 5.9.2012 – 8.9.2012. Valposchiavo. Jezik: de, en, fr, it, sl. Organizira: CIPRA Internationale Alpenschutzkommission, Schaan/FL. [Več o tem »](#)

Konferenca/kongres: **DEMOGRAFSKE SPREMEMBE V ALPAH: Prilagajanje razvoja potrebam ljudi.** 26.9.2012 – 27.9.2012. Kranjska Gora. Jezik: de, it, sl. Organizira: Hochschule für angewandte Wissenschaften - FH München, Fakultät für Tourismus, München/DE. [Več o tem »](#)

Saj ni res, pa je!

...Medvedje v Trentu so tokrat očitno šli res predaleč - eden od njih je nedavno pokončal kar tri osle. Temu bo treba narediti konec, je odločen Lorenzo Dellai, predsednik severnoitalijanske pokrajine. A zdi se, da v avtonomni pokrajini Trento, ki je doslej veljala za vzornega učenca pri ravnanju z velikimi zvermi, ne vedo več, kako rešiti nastalo težavo. Poleg tega je čas volitev in v takih časih so živalski argumenti še kako priročna zadeva. Predlog, s katerim bi rešili problem, se zato glasi: takoj ustaviti izvajanje programa Life Ursus, polovico od 50 medvedov, ki živijo na območju Trenta, pa izgnati v druge države. A v katere? Morda bi jih bila pripravljena sprejeti sosednja pokrajina na severu. Tam sta dva medveda že končala pod kolesi avtomobila. Najprej aprila, potem še junija. In zaradi prvega tragično poginulega medveda, poimenovali so ga M14, se je zdaj razplamtel še prepir, kateri od muzejev ga bo smel nagačiti. Morda pa bo katerega od medvedov sprejela Švica - njene železnice niso pri odstranjevanju medvedov nič manj učinkovite kot italijanski avtomobili ... Viri in več informacij na: www.zeit.de/2012/21/Alpen-Braunbaeren (de), <http://trentinocorrierealpi.gelocal.it/cronaca/2012> (it), www.montagna.tv/cms/?p=40910 (it)

Slikovni material: Grzegorz-Swiech/ wikimedia.org, YPAC 2012, flick/ flickr.com, Christoph Püschner/Zeitenspiegel